

Problema 26. Considerem el grup diedral $D_{2 \cdot n}$.

- (a) Expliciteu tots els subgrups de $D_{2 \cdot 4}$ i digueu quins són normals.
- (b) Demostreu que $D_{2 \cdot n}$ té un subgrup normal d'ordre n , que és cíclic.
- (c) Demostreu que $D_{2 \cdot 3} \simeq S_3$.

Solució.

(a)

$$D_{2 \cdot 4} = \langle \rho, \sigma \rangle, \text{ on } \rho^4 = e, \sigma^2 = e, \sigma\rho\sigma = \rho^{-1}, \rho^2 \neq e \text{ i } \sigma \neq e$$

Per construir $\langle \rho, \sigma \rangle$ hem de fer tots els productes entre ells i entre els seus inversos. Si fem servir la propietat $\rho\sigma = \sigma\rho^{-1}$, es dedueix fàcilment $(\rho\sigma)^{-1} = \rho\sigma$, $(\rho^2\sigma)^{-1} = \rho^2\sigma$ i $(\rho^3\sigma)^{-1} = \rho^3\sigma$, per tant es comprova que totes les combinacions donen lloc a:

$$D_{2 \cdot 4} = \{e, \sigma, \rho, \rho^2, \rho^3, \rho\sigma, \rho^2\sigma, \rho^3\sigma\}.$$

Observem que l'ordre de $D_{2 \cdot 4}$ és 8; per tant, pel teorema de Lagrange, només podem tenir subgrups d'ordres 1, 2, 4 i 8. Comencem pels subgrups cíclics a partir d'elements de $D_{2 \cdot 4}$:

$$\langle e \rangle = \{e\} \text{ (ordre 1)}$$

$$\langle \sigma \rangle = \{e, \sigma\} \text{ (ordre 2)}$$

$$\langle \rho \rangle = \{e, \rho, \rho^2, \rho^3\} = \langle \rho^3 \rangle \text{ (ordre 4)}$$

$$\langle \rho^2 \rangle = \{e, \rho^2\} \text{ (ordre 2)}$$

$$\langle \rho\sigma \rangle = \{e, \rho\sigma\} \text{ (ordre 2)}$$

$$\langle \rho^2\sigma \rangle = \{e, \rho^2\sigma\} \text{ (ordre 2)}$$

$$\langle \rho^3\sigma \rangle = \{e, \rho^3\sigma\} \text{ (ordre 2)}$$

Com que l'ordre de $\langle \rho \rangle$ és 4, qualsevol subconjunt que contingui ρ i un element no pertanyent a $\langle \rho \rangle$ ens generarà tot $D_{2 \cdot 4}$ (1)

Construïm, doncs, la resta de possibles subgrups.

$$\text{Amb } \sigma: \langle \sigma, \rho^2 \rangle = \{e, \sigma, \rho^2, \sigma\rho^2\} = \langle \sigma, \rho^2\sigma \rangle \text{ (ordre 4).}$$

Els altres dos, $\langle \sigma, \rho\sigma \rangle$ i $\langle \sigma, \rho^3\sigma \rangle$, ens generen el total.

$$\text{Amb } \rho^2: \langle \rho^2, \rho\sigma \rangle = \{e, \rho^2, \rho\sigma, \rho^3\sigma\} = \langle \rho^2, \rho^3\sigma \rangle \text{ (ordre 4)}$$

Si fem $\langle \rho^2, \rho^2\sigma \rangle$ torna a sortir $\langle \sigma, \rho^2 \rangle$.

$$\text{Amb } \rho\sigma: \langle \rho\sigma, \rho^2\sigma \rangle = D_{2 \cdot 4} \text{ i } \langle \rho^2, \rho\sigma \rangle \text{ l'hem vist abans estudiant } \rho^2.$$

Per tant amb $\rho\sigma$ només resta veure $\langle \rho\sigma, \rho^3\sigma \rangle = \langle \rho^2, \rho\sigma \rangle$, vist abans.

Finalment, $\langle \rho^2\sigma, \rho^3\sigma \rangle$ torna a generar el total i aquests són tots els subgrups possibles (per cardinalitat, com hem comentat a (1)).

Tenim, doncs, tres subgrups d'ordre 4 i cinc subgrups d'ordre 2.

Per determinar els subgrups normals, clarament tenim que els d'ordre 4 són normals com a conseqüència del teorema de Lagrange, ja que el seu índex és 2 i tot subgrup d'índex 2 és normal per l'exercici 19.

Pel que respecta als subgrups d'ordre 2, l'únic que és normal a $D_{2.4}$ és $\langle \rho^2 \rangle$.

(b)

Sabem que $D_{2.n}$ sempre conté a $\langle \rho \rangle$, que té ordre n i és cíclic. D'altra banda, sabem pel teorema de Lagrange que si G es un grup finit, i $H \subseteq G$ és un subgrup de G , llavors l'ordre d' H divideix l'ordre de G . En particular tenim la igualtat $|G| = |H| \cdot [G : H]$, on $[G : H]$ és l'índex de H en G . Per tant, si ho apliquem al cas particular on $G = D_{2.n}$ i $H = \langle \rho \rangle$, tenim $2n = n \cdot [G : H]$ i resulta que l'índex de H en G és 2 i per tant $\langle \rho \rangle$ és normal en $D_{2.n}$ (per l'exercici 19).

(c)

Per aquest apartat farem servir la notació anterior per als elements de $D_{2.3}$ i la notació de permutacions habitual per als elements de S_3 .

Donarem explícitament un morfisme de grups entre $D_{2.3}$ i S_3 . Tot i que en podem trobar més d'un, hem triat el següent:

Sigui $f: D_{2.3} \longrightarrow S_3$

$$f(e) = Id$$

$$f(\sigma) = (12)$$

$$f(\rho) = (123)$$

$$f(\rho^2) = (132)$$

$$f(\rho\sigma) = (13)$$

$$f(\rho^2\sigma) = (23)$$

Comprovem que f és, de fet, un isomorfisme de grups.

f homomorfisme:

$$f(e) = e \text{ per definició.}$$

$$f(\rho)f(\sigma) = (123)(12) = (13) = f(\rho\sigma).$$

$$f(\rho^2)f(\sigma) = (132)(12) = (23) = f(\rho^2\sigma), \text{ etc.}$$

f bijectiva:

f és clarament injectiva ja que $\text{Ker}(f) = e$, i f és exhaustiva per construcció (tot element de S_3 té antiimatge en $D_{2.3}$ per f).